



ת"פ 37000/04/15 - מדינת ישראל - משרד הכלכלה נגד תומר מואב

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ת"פ 37000-04-15

23 נובמבר 2016

לפני:

כב' השופט שמואל טננבוים, סגן נשיא

מדינת ישראל - משרד הכלכלה
ע"י ב"כ עו"ד יצחק ששון

המאשימה

תומר מואב
ע"י ב"כ עו"ד טלי רטמן

הנאשם

החלטה

בפניי בקשת הנאשם לבטל את כתב האישום שהוגש כנגדו מטעמים שונים, בין היתר - שיהוי, התיישנות והגנה מן הצדק.

רקע

1. בזמנים הרלוונטיים לכתב האישום, הנאשם ניהל ותפעל את תחנת הדלק "פז עוקף רמלה" בכביש עוקף רמלה. במסגרת זו העסיק הנאשם את העובד אבו -גאנם עאיד (להלן: "עאיד") ואת העובד שתילה עבדאללה (להלן: "עבדאללה") כמתדלקים בתחנת הדלק.
2. כנגד הנאשם הוגש כתב אישום המייחס לו עבירות לפי חוק הגנת השכר: נטען, כי הנאשם ניכה סכומים משכרו של עאיד בניגוד לסעיפים 25 ו- 25ב (ב) לחוק הגנת השכר, בחודשים ספטמבר, אוקטובר ונובמבר 2011 (להלן: "האישום הראשון"). כן נטען כי הנאשם לא העביר סכומים שנוכו משכרם של העובדים: עאיד ועבדאללה לגבי החודשים ספטמבר ועד נובמבר 2011 לקופת הפנסיה אליה היו מיועדים וזאת בניגוד להוראות סעיפים 25א(א) ו- 25ב(ג) לחוק הגנת השכר (להלן: "האישום השני").
3. ביום 17.8.16 הוגשה בקשת הנאשם לביטול כתב האישום שהוגש כנגדו.



טיעוני הנאשם

4. הנאשם טוען כי חלה התיישנות ביחס לעבירה המיוחסת לו באישום הראשון. בהתאם לסיווג העבירות עניין לנו בעבירה מסוג חטא ולפיכך העבירה המיוחסת לו התיישנה כבר בחודש נובמבר 2012 ולכל המאוחר בחודש ספטמבר 2013.
5. כמו כן טוען הנאשם כי עומדת לזכותו טענה של הגנה מן הצדק אשר יש בה להביא לביטול כתב האישום והמבוססת על מספר טיעוני משנה:
- שיהיו ניכר בהעמדה לדין ובניגוד להנחיות היועץ המשפטי לממשלה.
 - התנהלות המאשימה בחוסר תום לב תוך כדי ניהול ההליך מעידה על אכיפה אגרסיבית, בלתי מוצדקת תוך רדיפת הנאשם.
 - העובדות נשוא כתב האישום מעידות על זוטי דברים.

תגובת המאשימה

6. העבירה שיוחסה לנאשם באישום הראשון מסווגת כעבירת עוון אשר תקופת ההתיישנות לגביה הינה 5 שנים. במקרה דנן הוגש כתב האישום בטרם חלפה תקופת ההתיישנות.
7. ביטולו של הליך פלילי מטעמי הגנה מן הצדק, מהווה הליך קיצוני, נדיר ודרמטי שיש לנהוג בו במשורה. טענות הנאשם אין בהן די בכדי להביא לביטולו של כתב האישום.

דין והכרעה

נדון בטענות הנאשם אחת לאחת:

התיישנות האישום הראשון:

8. סעיף 25ב לחוק הגנת השכר, קובע:

" (א) מעביד העושה אחד מאלה, דינו - מחצית הקנס הקבוע בסעיף 61(א)(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (בסעיף זה - חוק העונשין):

....

(ב) מעסיק שניכה סכומים משכרו של עובד, בניגוד להוראות סעיף 25, דינו -

עמוד 2



מחצית הקנס הקבוע בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין".

9. הקנס הקבוע בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין, תשל"ז-1977 הינו ₪75,300 וכאמור מחצית מקנס זה הינו ₪37,650.

10. סעיף 24 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין"), מגדיר את סוגי העבירות, הרלוונטיים לענייננו, כך:

"(2) "עוון" - עבירה שנקבע לה עונש מאסר לתקופה העולה על שלושה חודשים ושאינה עולה על שלוש שנים; ואם העונש הוא קנס בלבד - קנס העולה על שיעור הקנס שניתן להטיל בשל עבירה שעונשה הוא קנס שלא נקבע לו סכום;

"(3) "חטא" - עבירה שנקבע לה עונש מאסר לתקופה שאינה עולה על שלושה חודשים, ואם העונש הוא קנס בלבד - קנס שאינו עולה על שיעור הקנס שניתן להטיל בשל עבירה שעונשה הוא קנס שלא נקבע לו סכום".

11. לפי סעיף 61(א)(1) לחוק העונשין, הקנס בעבירה שעונשה הוא קנס שלא נקבע לו סכום הינו ₪14,400:

"(1) אם קבוע לעבירה עונש מאסר עד ששה חודשים או קנס בלבד, או קנס שלא נקבע לו סכום - קנס עד 14,400 שקלים חדשים".

12. לאור האמור עולה, כי העבירה שיוחסה לנאשם באישום הראשון הינה עבירה מסוג עוון, נוכח הקנס העונשי העומד לצידה ₪37,650. (שהינו קנס העולה על שיעור הקנס שניתן להטיל בשל עבירה שעונשה הוא קנס שלא נקבע לו סכום).

13. מאחר ומדובר בעבירה מסוג עוון- התיישנותה עומדת על חמש שנים ממועד ביצוע העבירה. בנוסף לאמור, קובע סעיף 9 (ג) לחוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב) התשמ"ב - 1982 : (להלן - "החסד"פ):

"(ג) בפשע או בעוון אשר תוך התקופות האמורות בסעיף קטן (א) נערכה לגביהם חקירה על פי חיקוק או הוגש כתב אישום או התקיים הליך מטעם בית המשפט, יתחיל מנין התקופות מיום ההליך האחרון בחקירה או מיום הגשת כתב האישום או מיום ההליך האחרון מטעם בית המשפט, הכל לפי המאוחר יותר".

היינו, בהתאם לסעיף זה בעבירה מסוג עוון, מניין תקופת ההתיישנות יחל מפעולת החקירה האחרונה בתיק



ובמקרה דנו מיום 13.11.14.

14. במסגרת הבקשה טוען הנאשם כי הגשת כתב האישום בחלוף שלוש שנים וחצי מתחילת החקירה ובשעה שחקירת המאשימה הסתיימה כבר בשנת 2012, אינה סבירה ואף עומדת בניגוד להנחיות היועץ המשפטי לממשלה (הנחיה מס' 4.1202 (4.1200) אוגוסט 2010).

15. הנחיה זו שכתרתה "משפט פלילי - מדיניות התביעה פיקוח על רשויות האכיפה - משך טיפול התביעה עד להגשת כתב אישום" נועדה להסדיר את משך הטיפול הרצוי בתיק התביעה על מנת לייעל את ההליך המשפטי ולמנוע עיוות דין לנאשמים.

סעיף (ז) להנחיית היועץ המשפטי קובע:

"אין בהנחיה זו כדי לשנות את המצב המשפטי הנובע מהוראות ההתיישנות הקבועות בחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב - 1982 (להלן- חוק סדר הדין הפלילי) או בתוקפו של כתב אישום שהוגש שלא במועדים האמורים בהנחיה זו".

נוסף על כך הוראות ההנחיה מציינות מפורשות עילות להארכת משך זמן הטיפול בתיק וביניהם תקופה שממועד הגשת בקשה להשלמת החקירה ועד להעברת חומר החקירה חזרה לתובע לאחר השלמת החקירה.

על פי תגובת המאשימה, התיק בעניינו של הנאשם נשלח להשלמת חקירה בחודש 8/14 ונתקבל חזרה בסוף חודש 11/14, כאשר כתב האישום הוגש בסמוך לאחר ביצוע ההשלמה בחודש 4/15.

16. לאור כל האמור לעיל, דין הטענה בנוגע להתיישנות האישום הראשון, להידחות.

הגנה מן הצדק

17. הוראות סעיף 149 לחסד"פ מעגנות את הטענות המקדמיות אותן רשאי נאשם לטעון ובין היתר -

"(10) הגשת כתב האישום או ניהול ההליך הפלילי עומדים בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית".

במסגרת סעיף זה נטענת טענת הגנה מן הצדק, שהוכרה בפסיקה והמאפשרת לבית הדין לבטל כתב אישום כאשר הגשתו או בירורו אינם עולים בקנה אחד עם קיומו של הליך פלילי ראוי והוגן.



18. אמת המידה לתחולת דוקטרינת הגנה מן הצדק הוותוה במסגרת ע"פ 4855/02 **מדינת ישראל נ' ד"ר איתמר בורוביץ** (מיום 31.03.05), שם קבע בית המשפט העליון מבחן תלת שלבי: בשלב הראשון על בית המשפט לזהות את הפגמים שנפלו בהליכים שננקטו בעניינו של הנאשם ולעמוד על עוצמתם במנותק משאלת אשמתו או חפותו; בשלב השני על בית המשפט לבחון האם בקיום ההליך הפלילי חרף הפגמים יש משום פגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגינות; בשלב השלישי, מששוכנע בית המשפט כי קיומו של ההליך אכן כרוך בפגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגינות, עליו לבחון האם לא ניתן לרפא את הפגמים שנתגלו באמצעים יותר מתונים ומידתיים מאשר ביטולו של כתב האישום. בית המשפט העליון הדגיש כי - "מצב דברים כזה אינו צפוי להתרחש אלא במקרים חריגים ביותר". **בע"פ 3672/05 טגר בע"מ נ' מדינת ישראל**, (מיום 21.10.07) חזר בית המשפט העליון וקבע, כי טענת הגנה מן הצדק הייתה ונותרה טענה שיש לקבלה במקרים חריגים בלבד.

19. פסיקה זו אומצה על ידי בית הדין הארצי בע"פ 14/07 **מדינת ישראל נ' הום סנטר** (מיום 22.11.07) ובע"פ 25249-05-10 **מדינת ישראל נ' עלי עליאן** (מיום 7.3.11) שם נקבע:

"טענת הגנה מן הצדק הינה טענה קיצונית המתאימה למקרים מיוחדים בהם עצם קיומו של ההליך הפלילי כרוך בעיוות דין ופגיעה בתחושת הצדק עד כדי הצדקה לביטולו של כתב האישום בלי לדון בו לגופו. מעצם טיבם של דברים, קשת המקרים בהם ניתן לשקול קבלת טענת הגנה מן הצדק מוגבלת והיא תחול במצבים בהם עצם קיומו של ההליך פוגע בזכויות הבסיסיות של הנאשם להליך תקין".

על רקע הלכות אלו, אתייחס לטענותיו של ב"כ הנאשם לביטולו של כתב האישום.

20. טוען הנאשם כי לענין האישום השני הוגש כתב האישום בחלוף למעלה משלוש וחצי שנים מאז נערכה הביקורת, ומקום שמדובר בחקירה פשוטה אשר הגיעה לסיומה ולמיצויה כבר בשנת 2012 מהווה הדבר שיהוי ניכר.

עוד לטענתו פעלה המאשימה בחוסר תום לב לאחר שהציבה לנאשם דרישות בלתי סבירות ולבסוף אף חזרה בה מהצעתה לסגירת התיק בהסדר (לאחר הגשת כתב האישום) והכל תוך שימוש בלתי ראוי ובלתי הוגן בכוחה כרשות שלטונית.

21. בענייננו הוגש כתב האישום בתוך תקופת ההתיישנות וכ - 4 חודשים לאחר שחזר התיק מהשלמת חקירה. אכן, מטבע הדברים, חלוף הזמן פוגע ביכולתו של בית המשפט לברר את האשמה אם בשל העובדה שהעדים אינם זוכרים את המאורעות ואם בשל העובדה שמסמכים נעלמים עם השנים. עם זאת, הנטל להוכיח את אשמת הנאשם מוטלת על המאשימה והספק יפעל לטובתו. ככל שנגרם לנאשם



נזק ראייתי בתיק זה, אין בכך כדי להצדיק מחיקת כתב האישום בשלב זה, אלא הדבר יכול וישקל במסגרת הכרעת הדין ואף בגזר הדין (ראו ע"פ 4855/02 מדינת ישראל נ' איתמר בורוביץ, פד"י נט(6) 776).

22. אין באיחור בהגשת כתב האישום כשלעצמו, גם אם נוהל מו"מ עם הנאשם באותו הזמן, כדי להצביע על התעמרות ורדיפה של הנאשם על ידי המאשימה. הנאשם לא הביא כל נימוק מדוע השיהוי עולה כדי פגיעה ממשית ביכולתו לנהל את הגנתו.

חלוף הזמן ממועד ביצוע העבירה והתנהלותה של המאשימה בעניינו של הנאשם ייתכן ומותירים טעם רע הפוגע בתחושת הצדק, גם אם לא עד כדי ביטול כתב האישום. כל אלה יילקחו בחשבון בדיון לגופו.

23. באשר לטענות הנאשם הנוגעות לניהול הליכי משא ומתן לצורך גיבוש הסדר מחוץ לכותלי בית הדין - באופן טבעי גיבוש הסדר מחייב הצבת תנאים כאלו ואחרים לנאשם ובהעדר הסכמה על תנאים אלו, אין מנוס מדחיית המגעים להסדר והמשך ניהול ההליך. נוכח העובדה כי המשא ומתן בין המאשימה לנאשם התנהל מחוץ לכותלי בית הדין, ואי ידיעתו של בית הדין בדבר תנאי ההסדר - אין מקום להתערבותו של בית הדין וממילא אין לבטל את כתב האישום בגין טענה זו.

זוטי דברים

24. סעיף 34 יז לחוק העונשין קובע את הגנת זוטי דברים :

"לא יישא אדם באחריות פלילית למעשה, אם, לאור טיבו של המעשה, נסיבותיו, תוצאותיו והאינטרס הציבורי, המעשה הוא קל ערך".

25. טוען הנאשם כי עניינו נופל תחת הגנת זוטי דברים, בין כהגנה מהותית אשר בעטיה יש לזכותו ובין כטענה מקדמית אשר בעטיה, יימחק כתב האישום.

הנאשם טוען כי בהתאם לתשובתו לכתב האישום הודה בעובדות המפורטות ביחס לאישום השני והסביר כי בשל תקלה לא הועברו הכספים לקופת הפנסיה של שני עובדים בלבד, מתוך 40 עובדים שהעסיק ובעבור חודשיים בלבד. עוד לטענתו עם גילוי התקלה הוא פעל מיד לתיקונה וזמן רב לפני הגשת כתב האישום.

26. באשר לאישום השני הבהיר הנאשם כי העובד נשוא אישום זה נקלע לחובות כספיים ומתוך רצון טוב לסייע לו, שילם לו מקדמות על חשבון השכר אשר סכומן עלה בהרבה על סכום משכורתו החודשית של העובד. לפיכך אין מדובר בניכוי אסור כי אם בתשלום מוקדם של השכר וניכוי מקדמות בהתאם להוראות חוק הגנת השכר המאפשר ניכוי מקדמה באופן מלא.



27. המאשימה טוענת מנגד כי טענת הגנת זוטי דברים אינה טענה מקדמית אלא טענת הגנה שמקומה בשלב מאוחר יותר של ניהול ההליך הפלילי. מכל מקום, על פי המפורט באישום השני, מיוחסות למבקש עבירות כלפי שני עובדים במהלך 3 חודשים כל אחד, בהם באופן שיטתי לא העביר כספים ליעודם. משכך העבירות המיוחסות לנאשם לא מהוות "זוטי דברים".

28. לטעמי, אף אם יש ממש בטענות הנאשם, תיקון מס' 39 מקומה של טענה זו יפה לשלב הסיכומים והטיעונים לעונש (ככל שהנאשם יורשע בדין), ואין בה כדי להוות טענה מקדמית שבגינה ניתן להורות על ביטול כתב האישום בשלב זה.

בנוסף טענות הנאשם ביחס לאישום הראשון הינן טענות הגנה שמקומן להתברר במהלך ניהול ההליך.

29. לאור כל האמור לעיל, הבקשה, על כל ראשיה וחלקיה, נדחית.

ניתנה היום, כ"ב חשוון תשע"ז, (23 נובמבר 2016), בהעדר הצדדים ותישלח אליהם.